

รายงานสถานการณ์ศัตรูไม้ผล
วันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๓
กลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดของศัตรูพืช
กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย
โทร. ๐ ๒๙๕๕ ๑๕๑๔ โทรสาร ๐ ๒๙๕๕ ๑๕๑๔

E-mail: Bio53@hotmail.com, doae_pmd@hotmail.com

สถานการณ์การระบาดของศัตรูพืชที่สำคัญ ข้อมูล ณ วันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๓

สถานการณ์การระบาดของศัตรูพืชที่สำคัญ

ศัตรูไม้ผล

๑. สถานการณ์การปลูกไม้ผล

- ๑.๑ พื้นที่ปลูกทุเรียนทั้งหมด ๗๕ จังหวัด รวมพื้นที่ยืนต้น ๗๐๓,๘๔๗ ไร่
- ๑.๒ พื้นที่ปลูกมังคุดทั้งหมด ๖๗ จังหวัด รวมพื้นที่ยืนต้น ๓๗๘,๔๔๖ ไร่
- ๑.๓ พื้นที่ปลูกเงาะทั้งหมด ๖๗ จังหวัด รวมพื้นที่ยืนต้น ๑๒๙,๑๒๘ ไร่
- ๑.๔ พื้นที่ปลูกลำไยทั้งหมด ๗๓ จังหวัด รวมพื้นที่ยืนต้น ๘๒๕,๑๕๙ ไร่

๒. สถานการณ์การระบาดของศัตรูไม้ผลที่สำคัญ

๒.๑ ศัตรูทุเรียน

- ๒.๑.๑ หนอนเจาะลำต้น พบการระบาดในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี จำนวน ๑,๐๔๘ ไร่ พื้นที่ระบาดลดลง ๑๗ ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมา ๑,๐๖๕ ไร่)
- ๒.๑.๒ หนอนเจาะผล พบการระบาดในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี จำนวน ๒,๕๘๒ ไร่ พื้นที่ระบาดคงที่
- ๒.๑.๓ หนอนกินใบ พบการระบาดในพื้นที่จังหวัดชุมพร จำนวน ๒๔ ไร่ พื้นที่ระบาดคงที่
- ๒.๑.๔ ไรแดง พบการระบาดในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี จำนวน ๑๐ ไร่ พื้นที่ระบาดคงที่
- ๒.๑.๕ เพลี้ยแป้ง พบการระบาดในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี จำนวน ๖ ไร่ พื้นที่ระบาดคงที่
- ๒.๑.๖ เพลี้ยไฟ พบการระบาดในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี และจังหวัดตราด จำนวน ๑,๕๘๖ ไร่ พื้นที่ระบาดเพิ่มขึ้น ๑๙ ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมา ๑,๕๖๗ ไร่)
- ๒.๑.๗ เพลี้ยไก่แจ้ พบการระบาดในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี จำนวน ๓๕๑ ไร่ พื้นที่ระบาดเพิ่มขึ้น ๒๑๘ ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมา ๑๓๓ ไร่)
- ๒.๑.๘ โรครากเน่าโคนเน่า พบการระบาดในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี ตราด และจังหวัดชุมพร จำนวน ๘,๗๓๕ ไร่ พื้นที่ระบาดเพิ่มขึ้น ๑๙ ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมา ๘,๗๑๖ ไร่)
- ๒.๑.๙ โรคราดำ พบการระบาดในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี จำนวน ๙ ไร่ พื้นที่ระบาดคงที่
- ๒.๑.๑๐ โรคใบไหม้ พบการระบาดในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี จำนวน ๙ ไร่ พื้นที่ระบาดคงที่

๒.๒ ศัตรูมัจจุคุด

๒.๒.๑ หนอนซอนใบ พบการระบาดในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี จำนวน ๓ ไร่ พื้นที่ระบาดคงที่

๒.๒.๒ เพลี้ยแป้ง พบการระบาดในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี จำนวน ๑๐ ไร่ พื้นที่ระบาดคงที่

๒.๒.๓ เพลี้ยไฟ พบการระบาดในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี จำนวน ๒๕ ไร่ พื้นที่ระบาดคงที่

๒.๒.๔ โรคใบจุด พบการระบาดในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี จำนวน ๒๑ ไร่ พื้นที่ระบาดคงที่

๒.๓ ศัตรูลำไย พบการระบาดของโรคพุ่มไม้กวาด ในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี จำนวน ๒๘ ไร่ พื้นที่ระบาดเพิ่มขึ้น ๑ ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมา ๒๗ ไร่)

๒.๔ ศัตรูเงาะ ไม่มีรายงานการระบาดศัตรูพืช

๓. การดำเนินงานในพื้นที่ระบาด

๓.๑ การควบคุมศัตรูทุเรียน

๓.๑.๑ โรครากเน่าโคนเน่าทุเรียน แจ้งเตือนให้เกษตรกรเฝ้าระวังการระบาดของโรครากเน่าโคนเน่าทุเรียนในพื้นที่และหมั่นสำรวจสวนทุเรียนอย่างสม่ำเสมอ แนะนำให้เกษตรกรใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มา ในการป้องกันกำจัดโรครากเน่าโคนเน่าทุเรียน โดยให้ขูดผิวเปลือกบริเวณที่เป็นโรคออกและนำไปเผาทำลาย แล้วทาผลด้วยเชื้อราไตรโคเดอร์มา เกษตรกรบางรายโค่นต้นทุเรียนที่เป็นโรครากเน่าโคนเน่าระยะรุนแรง และมีอายุมากทิ้ง

๓.๑.๒ หนอนเจาะลำต้นทุเรียน แนะนำให้สังเกตรอยแผลจากการวางไข่ และร่องรอยการทำลาย เก็บไข่และตัวหนอนไปทำลายเพื่อตัดวงจรการระบาด ทำการกำจัดตัวเต็มวัยของด้วงหนวดยาว โดยใช้แสงไฟส่องในช่วงเวลา ๑๙.๐๐ - ๒๔.๐๐ น. หรือใช้ตาข่ายตาถี่พันหลุมๆ รอบต้นเพื่อดักจับตัวเต็มวัยมาทำลายทิ้ง สำหรับพื้นที่ที่มีการระบาดรุนแรงให้พ่นด้วยสารฆ่าแมลงชนิดดูดซึม เช่น อิมิดาโคลพริด 10% เอสแอล อัตรา ๓๐ มิลลิลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร หรือ อะเซตามิพริด 20% เอสพี อัตรา ๓๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร หรือ ไทอามีโทแซม 25% ดับบลิวจี อัตรา ๔๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร โดยพ่นอัตรา ๕ ลิตรต่อต้น พ่นให้ชุ่มเฉพาะบริเวณลำต้นและกิ่งขนาดใหญ่ ๒ ครั้ง ห่างกัน ๑๔ วัน หรืออาจต้องพ่นสารทุกๆ ๓ เดือน

๓.๑.๓ หนอนเจาะผลทุเรียน สำรวจสวนทุเรียนอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะตั้งแต่ช่วงทุเรียนเริ่มออกดอก เมื่อทุเรียนอยู่ระยะพัฒนาของผลให้ตรวจดูตามผลทุเรียน เมื่อพบรอยทำลายของหนอนให้ใช้ไม้หรือลวดแข็งเขี่ยตัวหนอนออกมาทำลาย ผลทุเรียนที่เน่าและร่วงเพราะถูกหนอนทำลายควรเก็บมาเผาไฟหรือฝัง ตัดแต่งผลทุเรียนที่มีจำนวนมากเกินไป โดยเฉพาะผลที่อยู่ติดกันควรใช้กาบมะพร้าวหรือกิ่งไม้กั้นระหว่างผล เพื่อป้องกันไม่ให้ตัวเต็มวัยวางไข่หรือตัวหนอนเข้าทำลายหลบอาศัย เมื่อผลทุเรียนมีอายุ ๖ สัปดาห์ การห่อผลด้วยถุงพลาสติกสีขาวขุ่นเจาะรูที่บริเวณขอบล่าง เพื่อให้หยดน้ำระบายออกจะช่วยลดความเสียหายได้ อนุรักษ์ศัตรูธรรมชาติ เช่น แตนเบียน *Apanteles* sp. เมื่อจำเป็นต้องใช้สารเคมีกำจัดแมลง แนะนำให้ใช้สารเคมี ได้แก่ แลมบ์ดาไซฮาโลทริน (คาราเต้ 5% อีซี) อัตรา ๒๐ มิลลิลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร หรือคลอร์ไพริฟอส (ลอร์สแบน 40% อีซี) อัตรา ๒๐ มิลลิลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร หรือคาร์โบซัลแฟน (พอสซ์ 20% อีซี) อัตรา ๕๐ มิลลิลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร

๓.๑.๔ โรคราดำ และโรคใบไหม้ ใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มา อัตรา ๒๕ - ๕๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร พ่นบริเวณที่แสดงอาการของโรคราดำ และโรคใบไหม้ ทุก ๆ ๓ - ๗ วัน เพื่อป้องกันกำจัดโรคราดำ และโรคใบไหม้ ไม่ให้ลุกลามไปยังต้นอื่น ๆ

๓.๑.๕ **เพ็ลี่ยแป้ง และเพ็ลี่ยไก่อ้แจ้** หากพบระบาดเพียงเล็กน้อยให้ตัดหรือเด็ดส่วนที่ถูกทำลายไปทิ้งนอกแปลง หากพบการระบาดบริเวณผลทุเรียนให้ใช้น้ำพ่นบริเวณที่ถูกทำลาย เพื่อให้เพ็ลี่ยแป้งและเพ็ลี่ยไก่อ้แจ้หลุดออกไป หรือใช้น้ำผสมไวท์ออยล์ อัตรา ๒๐ มิลลิลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร พ่นเพื่อกำจัด เนื่องจากเพ็ลี่ยแป้ง และเพ็ลี่ยไก่อ้แจ้จะแพร่ระบาดโดยมีมดพาไป การป้องกันโดยใช้ผ้าชุบสารฆ่าแมลง เช่น มาลาไรออน (มาลาไรออน 83% อีซี) อัตรา ๒๐ มิลลิลิตร หรือคาร์บาริล (เซฟวิน 85% ดับบลิวพี) อัตรา ๑๐ กรัม ต่อน้ำ ๒๐ ลิตร พ่นไว้ตามกิ่งสามารถป้องกันไม่ให้มดคาบเพ็ลี่ยแป้ง และเพ็ลี่ยไก่อ้แจ้เคลื่อนย้ายไปยังส่วนต่างๆ ของต้นทุเรียน หรือการพ่นสารฆ่าแมลงไปที่โคนต้นจะช่วยป้องกันมดและการเข้าทำลายของเพ็ลี่ยแป้งได้

๓.๑.๖ **เพ็ลี่ยไฟ** หากพบเพ็ลี่ยไฟจำนวนมากหรือเท่ากับ ๑ ตัวต่อ ๔ ดอก หรือ ๑ ตัวต่อยอด ให้พ่นด้วยสารฆ่าแมลงที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันกำจัด เช่น อิมิดาโคลพริด 70% ดับบลิวจี อัตรา ๓ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร หรือสารคาร์โบซัลแฟน 20% อีซี อัตรา ๕๐ มิลลิลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร หรือสารฟิโพรนิล 5% เอสซี อัตรา ๑๐ มิลลิลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร และไม่ควรถูกพ่นสารชนิดใดชนิดหนึ่งติดต่อกันหลายครั้ง เพราะจะทำให้เพ็ลี่ยไฟสามารถต้านทานสารฆ่าแมลงได้

๓.๑.๗ **ไรแดง** หมั่นสำรวจสถานการณ์ไรแดงและศัตรูธรรมชาติ โดยสำรวจ ๑๐% ของต้นทั้งหมด ๗ วันต่อครั้ง หากพบไรแดงที่ยังมีชีวิต ๕ ตัวต่อใบ และใบแก่ถูกทำลายมากกว่าร้อยละ ๒๕ ต่อต้น ถือว่าใบถูกทำลายให้ดำเนินการ ควบคุมโดยใช้ระบบน้ำเหวี่ยงหรือเครื่องพ่นน้ำ ๑ - ๒ ชั่วโมงต่อวัน ให้ใบทุเรียนเปียกโชกทั่วทรงพุ่ม เพื่อลดปริมาณไรแดงในช่วงฤดูแล้งให้อยู่ในระดับต่ำ (วิธีนี้จะช่วยเพิ่มความชื้นให้กับศัตรูธรรมชาติให้สามารถดำรงชีวิตอยู่และเพิ่มปริมาณสูงขึ้นในช่วงแล้ง ซึ่งจะควบคุมประชากรของไรแดงได้อย่างมีประสิทธิภาพ หากพบการระบาดรุนแรงให้ใช้สารเคมีที่มีประสิทธิภาพในการใช้ควบคุมปริมาณไรแดงแอฟริกันในสวนทุเรียน ได้แก่ โพรพาร์โกต์ 30% WP อัตรา ๓๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร หรืออามีทราซ 20% EC อัตรา ๓๐ มิลลิลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร หรือเฮกซีโทอะซอกซ์ 2% EC อัตรา ๔๐ มิลลิลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร พ่นทั้งต้น โดยเฉพาะบริเวณยอดเมื่อพบไรแดงระบาดพ่นน้ำตามความจำเป็น และงดพ่นก่อนเก็บเกี่ยว ๑๔ วัน ไม่ควรใช้สารเคมีชนิดเดียวติดต่อกันเป็นเวลานาน ควรมีการสลับชนิดเพื่อป้องกันไรแดงเกิดความต้านทาน

๓.๒ การควบคุมศัตรูมัจคุด

๓.๒.๑ หมั่นสำรวจและสังเกตการเข้าทำลายของหนอนชอนใบอย่างสม่ำเสมอ โดยให้สังเกตดูที่ใต้ใบมัจคุด จะพบรอยทางยาวเป็นเส้นสีขาว เนื่องจากการทำลายของหนอนชอนใบ หากพบหนอนกัดกินใบอ่อนเข้าทำลายประมาณ ๓๐% ของยอด ให้พ่นด้วยสารฆ่าแมลงคาร์บาริล 85% ดับบลิวพี อัตรา ๖๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร เมื่อพบการระบาดในระยะแตกใบอ่อน ให้พ่น ๒ ครั้ง ห่างกัน ๑๐ วัน

๓.๒.๒ หากพบการระบาดของเพ็ลี่ยแป้ง และเพ็ลี่ยไฟให้พ่นด้วยสารฆ่าแมลง เช่น อิมิดาโคลพริด 70% ดับบลิวจี อัตรา ๓ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร หรือสารคาร์โบซัลแฟน 20% อีซี อัตรา ๕๐ มิลลิลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร หรือสารฟิโพรนิล 5% เอสซี อัตรา ๑๐ มิลลิลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร และไม่ควรถูกพ่นสารชนิดใดชนิดหนึ่งติดต่อกันหลายครั้ง เพราะจะทำให้เพ็ลี่ยแป้ง และเพ็ลี่ยไฟสามารถต้านทานสารฆ่าแมลงได้ และมักพบการระบาดของเพ็ลี่ยแป้ง และเพ็ลี่ยไฟในระยะที่มัจคุดออกดอกถึงติดผลอ่อน อาจทำให้ดอกและผลอ่อนร่วง ผลที่ไม่ร่วงเมื่อมีการพัฒนาผลโตขึ้น จะเห็นรอยทำลายชัดเจน เนื่องจากผิวเปลือกมัจคุดมีลักษณะขรุขระที่เรียกว่า ผิวขี้กลาก ทำให้ผลผลิตมีคุณภาพต่ำ

๓.๒.๓ หากสำรวจพบอาการใบจุดประมาณ ๑๐% ของจำนวนยอด ควรพ่นด้วยสารเคมีคาร์เบนดาซิม 50% ดับบลิวพี อัตรา ๑๐ - ๑๕ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร ควรพ่นทุกต้นที่เริ่มแตกใบยอด

๓.๓ การควบคุมศัตรูลำไย

หากพบต้นลำไยที่เป็นโรคพุ่มไม้กวาดให้ตัดกิ่งลำไยที่เป็นโรคพุ่มไม้กวาด นำออกไปทิ้งนอกแปลง แล้วเผาทำลายในที่ และพ่นต้นลำไยด้วยสารป้องกันกำจัดไร เช่น โรโทรฟาไกด์ ๓๐% ดับบลิวพี อัตรา ๓๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร หรือกำมะถันผง 80% ดับบลิวพี อัตรา ๒๐๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร หรือสารอะมิทราซ 20% อีซี อัตรา ๔๐ มิลลิลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร และให้พ่นสารป้องกันกำจัดไรซ้ำอีกครั้งเมื่อต้นลำไยแทงยอดใหม่ ควรหลีกเลี่ยงการพ่นสารฆ่าไรในช่วงที่มีแดดจัด เพราะอาจทำให้ใบอ่อนไหม้ได้

๔.การคาดการณ์ศัตรูไม้ผล ในช่วงระหว่างวันที่ ๒๗ มกราคม - ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ภาคเหนือ

- ทูเรียน ได้แก่ หนอนกินใบ เพลี้ยแป้ง และโรครากเน่าโคนเน่า
- ศัตรูพืชอื่น ๆ ได้แก่ โรคราน้ำค้าง และโรคแอนแทรกคโนสในไม้ผล

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

- ทูเรียน ได้แก่ หนอนกินใบ เพลี้ยไฟ และโรครากเน่าโคนเน่า
- มังคุด ได้แก่ หนอนซอนใบ และเพลี้ยไฟ
- ศัตรูพืชอื่น ๆ ได้แก่ โรครากเน่าโคนเน่าในไม้ผล

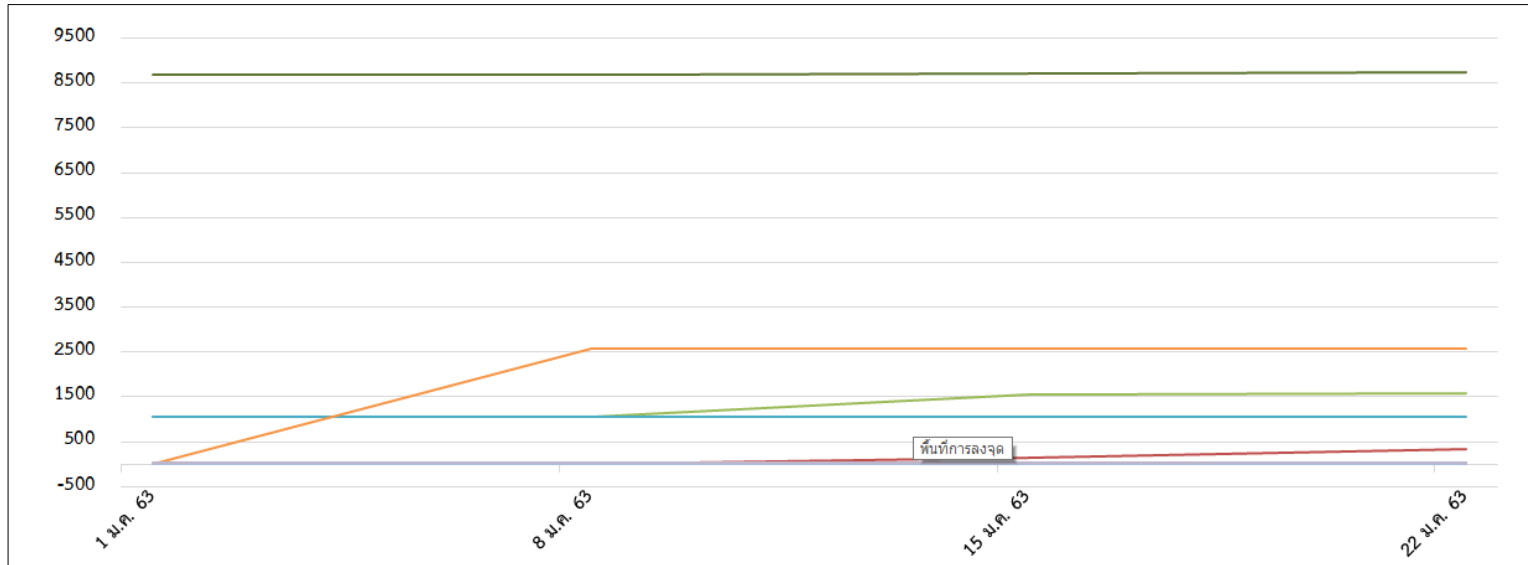
ภาคกลาง และภาคตะวันออก

- ทูเรียน ได้แก่ หนอนเจาะลำต้น เพลี้ยไก่แจ้ และโรครากเน่าโคนเน่า
- มังคุด ได้แก่ หนอนซอนใบ เพลี้ยไฟ และโรคใบจุด
- เงาะ ได้แก่ หนอนกินใบ โรคราแป้ง และโรคใบจุดสาหร่าย
- ศัตรูพืชอื่น ๆ ได้แก่ โรคราดำ และโรครากเน่าโคนเน่าในไม้ผล

ภาคใต้

- ทูเรียน ได้แก่ เพลี้ยแป้ง หนอนกินใบ โรคราใบติด และโรครากเน่าโคนเน่า
- มังคุด ได้แก่ หนอนกินใบ และโรคใบจุดสาหร่าย
- เงาะ ได้แก่ เพลี้ยอ่อน หนอนกินใบ และโรคใบจุดสาหร่าย
- ศัตรูพืชอื่น ๆ ได้แก่ โรครากเน่าโคนเน่าในไม้ผล

กราฟแสดงสถานการณ์การระบาดของศัตรูไม้ผล ปี ๒๕๖๓

— หนอนชอนเปลือก-ลองกอง (ไม่พบการระบาด)	— โรคราดำ-ทุเรียน ๙ ไร่
— เพลี้ยไก่แจ้-ทุเรียน ๓๕๑ ไร่	— โรคราใบไหม้-ทุเรียน ๙ ไร่
— เพลี้ยไฟ-ทุเรียน ๑,๕๘๖ ไร่	— หนอนทราย-เงาะ (ไม่พบการระบาด)
— เพลี้ยแป้ง-ทุเรียน ๖ ไร่	— โรคราดำ-เงาะ (ไม่พบการระบาด)
— หนอนจาะลำต้น-ทุเรียน ๑,๐๔๘ ไร่	— โรคราใบจุดสำหรับสาย-เงาะ (ไม่พบการระบาด)
— หนอนจาะผล-ทุเรียน ๒,๕๘๒ ไร่	— หนอนกินยอด-มังคุด (ไม่พบการระบาด)
— หนอนกินใบ-ทุเรียน ๒๔ ไร่	— หนอนชอนใบ-มังคุด ๓ ไร่
— โรคราดำ-ทุเรียน ๑๐ ไร่	— เพลี้ยแป้ง-มังคุด ๑๐ ไร่
— โรครากเน่าโคนเน่า-ทุเรียน ๘,๗๓๕ ไร่	— เพลี้ยไฟ-มังคุด ๒๕ ไร่
— โรคราใบติด-ทุเรียน (ไม่พบการระบาด)	— โรคราใบจุด-มังคุด ๒๑ ไร่
— โรคราสีชมพู-ทุเรียน (ไม่พบการระบาด)	— โรคราพุ่มไม้กวาด-ลำไย ๒๘ ไร่